

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 207/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej IN FORO – AYRUMYAN advokátska kancelária s. r. o., Uhrova 4, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-14C/48/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-14C/48/2019 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. B1-14C/48/2019 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **1 600 eur**, ktoré jej **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Sťažovateľke **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia **682,25 eur**, ktorú **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov

podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom mestského súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a tiež žiada priznanie finančného zadost'učinenia 5 000 eur a náhrady trov konania.

2. Uznesením č. k. II. ÚS 207/2024-16 zo 17. apríla 2024 ústavný súd prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti, ako aj vyžiadaného spisu mestského súdu vyplýva, že návrhom na vydanie platobného rozkazu doručeným Okresnému súdu Banská Bystrica 20. mája 2019 sa sťažovateľka domáhala od žalovanej obchodnej spoločnosti zaplata istiny 10 570,85 eur s príslušenstvom z titulu primeranej zľavy z kúpnej ceny nehnuteľnosti v dôsledku zistených väd bytu. Okresný súd Banská Bystrica vydal 4. júna 2019 platobný rozkaz sp. zn. 34Up/620/2019. Dňa 19. augusta 2019 bola sťažovateľka vyzvaná na vyjadrenie k odporu žalovaného a podanie návrhu na pokračovanie v konaní na príslušnom súde. Dňa 16. septembra 2019 podala sťažovateľka prostredníctvom svojho advokáta vyjadrenie k odporu a návrh na pokračovanie v konaní. Dňa 23. septembra 2019 bola vec postúpená Okresnému súdu Bratislava I. Dňa 30. septembra 2019 bola vec pridelená na rozhodnutie sudkyňi JUDr. Eve Tulejovej a 25. mája 2019 bola pridelená na rozhodnutie sudkyňi JUDr. Zuzane Krajčovicovej. Dňa 13. novembra 2019 vyzval okresný súd žalovaného na vyjadrenie sa k vyjadreniu sťažovateľky zo 16. septembra 2019 a označenie dôkazov na preukázanie svojich tvrdení. Dňa 13. decembra 2019 žalovaný doručil súdu svoje vyjadrenie, ktoré okresný súd 19. decembra 2019 doručil sťažovateľke. Dňa 3. augusta 2020 doručil žalovaný okresnému súdu návrh na spojenie vecí – napadnutého konania s konaním vedeným pod sp. zn. 3C/43/2019, keďže ide o súvisiace konania vedené medzi totožnými sporovými stranami na totožnom súde, v ktorých sú predmetom nároky sťažovateľky z namietaných väd bytu.

II.

Argumentácia sťažovateľky a vyjadrenie mestského súdu

4. Proti postupu mestského súdu v napadnutom konaní podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že v dôsledku neefektívnej činnosti, ako aj nečinnosti mestského súdu, keďže od januára 2020 do marca 2024, t. j. viac ako 51 mesiacov nekonal, došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Sťažovateľka uviedla, že 7. januára 2020 jej bolo doručené vyjadrenie žalovaného a od tohto momentu do dňa podania tejto ústavnej sťažnosti mestský súd nevykonal žiaden ďalší procesný úkon ani nenariadil vo veci pojednávanie. Dňa 4. novembra 2022 podala sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadosť o stanovenie termínu pojednávania, na ktorú mestský súd nereagoval. Sťažovateľka je toho názoru, že ňou uplatňovaný nárok nespĺňa predpoklady právne zložitej veci. Zároveň sťažovateľka svojím konaním aktívne prispievala k tomu, aby v napadnutom konaní došlo k rozhodnutiu veci bez zbytočných prietáhov.

5. Mestský súd k sťažnosti uviedol, že z obsahu spisu vyplýva, že súd po postúpení spisu doručoval vzájomné vyjadrenia. Pojednávanie vo veci nariadené nebolo.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože s ohľadom na predmet konania a po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskom mestského súdu a obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

9. Pokiaľ ide o právnu zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že predmetné konanie, ktorého predmetom je uplatnenie nárokov zo zodpovednosti za vady bytu, je obvyklou súčasťou agendy všeobecných súdov. Vychádzajúc z predloženého spisového materiálu, ústavný súd konštatuje, že nič nenasvedčuje tomu, že by išlo o skutkovo či právne mimoriadne náročné konanie.

10. Ústavný súd posudzuje pri ústavných sťažnostiach na prietahy v konaní aj význam konania pre sťažovateľa. Z hľadiska judikatúry ústavného súdu, resp. ESLP, nejde o konanie, pri ktorom je daná požiadavka na zvýšenú rýchlost' konania. Ani samotná sťažovateľka v ústavnej sťažnosti mimoriadny význam veci pre ňu samotnú netvrdila. Z tohto dôvodu ústavný súd mimoriadny význam veci pre sťažovateľku nezistil.

11. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorú by bolo možné pripísať na jej ťarchu. Sťažovateľka dvoma žiadosťami (z 10. januára 2022 a 4. novembra 2022) žiadala súd o nariadenie termínu pojednávania. Ústavný súd ale zároveň konštatuje, že sťažovateľka nevyužila právny prostriedok, sťažnosť na postup súdu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), ktorý mal potenciál odstrániť zbytočné prietahy v konaní dohľadom predsedu mestského súdu nad plynulosťou konania. Absencia podania uvedenej sťažnosti predsedovi súdu nie je síce považovaná za prekážku prerokovania sťažnosti doručenej ústavnému súdu vo veci namietaných zbytočných prietáhov postihujúcich napadnuté konanie, a teda sama osebe nie je dôvodom na nevyhovenie ústavnej sťažnosti, no túto skutočnosť je možné zohľadniť pri úvahe o výške finančného zadost'učinenia (III. ÚS 382/08, III. ÚS 254/09, III. ÚS 494/2021, I. ÚS 521/2023). Uvedenú skutočnosť ústavný súd pri priznávaní finančného zadost'učinenia aj zohľadnil.

12. Napokon ústavný súd hodnotil postup mestského súdu z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v napadnutom konaní. Z obsahu spisu predloženého mestským súdom v tejto veci

vyplýva, že konanie začalo podaním návrhu na vydanie platobného rozkazu doručeného Okresnému súdu Banská Bystrica 20. mája 2019 a spis bol mestskému súdu (vtedy okresnému súdu) postúpený 23. septembra 2019. Mestský súd následne 13. novembra 2019 vykonal jediný úkon – výzva žalovaného na vyjadrenie sa k vyjadreniu sťažovateľky zo 16. septembra 2019, a 19. decembra 2019 doručil vyjadrenie žalovaného sťažovateľke. Konanie tak trvá do dňa podania ústavnej sťažnosti sťažovateľky približne 4 roky a 10 mesiacov nielenže bez prijatia meritórneho rozhodnutia, ale bez vykonania čo i len jedného pojednávania, na ktorom by došlo k prerokovaniu veci. Absolútna, ničím neodôvodnená nečinnosť mestského súdu v súhrne trvala približne 4 roky a 3 mesiace (od 19. decembra 2019 do podania ústavnej sťažnosti). Z prehľadu vykonaných procesných úkonov mestského súdu je zjavné, že doterajší procesný postup mestského súdu v napadnutom konaní nesmeroval k rozhodnutiu o podanej žalobe a nastoleniu právnej istoty sťažovateľky.

13. Po preskúmaní obsahu spisu mestského súdu ústavný súd konštatuje, že jeho postup v napadnutom konaní je poznačený priet'ahmi, ktoré možno kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy, na základe čoho konštatoval porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

14. Keďže napadnuté konanie nie je právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie

15. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada priznať finančné zadosťučinenie 5 000 eur, ktoré odôvodnila pošliapávaním jej ústavných práv mestským súdom.

16. Ústavný súd uvádza, že konanie pred ústavným súdom z dôvodu namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov plní nielen preventívnu funkciu, ale tiež funkciu satisfakčnú, resp. kompenzačnú (náhradu nemajetkovej ujmy). V súlade s judikatúrou ústavného súdu je cieľom finančného zadosťučinenia dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne prikaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

17. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

18. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti tejto veci považoval za potrebné priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie. Pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy všetky okolnosti danej veci, predovšetkým vznik zbytočných priet'ahov v konaní spôsobených nečinnosťou mestského súdu, predmet konania, teda to, čo bolo v konaní v hre, resp. v stávke pre sťažovateľku, ale tiež prihliadol i na jej prístup k priebehu napadnutého konania, keď napriek nespokojnosti s postupom mestského súdu nevyužila jednoduché a prístupné prostriedky (sťažnosť predsedovi súdu podľa § 62 zákona o súdoch), ktoré mohli viesť k tomu, aby v jej veci mestský súd konal a rozhodol, ale volila priamo podanie ústavnej sťažnosti. Po zohľadnení týchto okolností, majúc na pamäti to, že cieľom

priznania primeraného finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval ústavný súd priznanie 1 600 eur za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku tohto nálezu) a vo zvyšku ústavnej sťažnosti nevyhovet (bod 5 výroku tohto nálezu). Prihliadol na fakt, že deklarácia porušenia základných práv, príkaz konať, ako aj náhrada trov konania implicitne zahrňujú aj satisfakčný prvok.

V.

Trovy konania

19. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 682,25 eur (bod 4 výroku nálezu).

20. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 vo výške 270,54 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 13,73 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu). Trovy právneho zastúpenia vo výške 568,54 eur, keďže advokát je aj platcom dane z pridanej hodnoty, sa v danom prípade podľa § 18 ods. 3 vyhlášky zvyšujú o 20 %. Výsledná suma náhrady trov právneho zastúpenia predstavuje sumu 682,25 eur.

21. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. mája 2024

Peter Molnár
predseda senátu